

A tartalomból:

Reformáció és kultúra	2
Presbiteri bemutatkozás	5
Cserkész hívogató	6
SAMPO	6
Irodalmi kör	7
IFI	7

Áldott ünnepeket
kívánunk minden kedves
Testvérünknek!

GYÜLEKEZETI HÍRMONDÓ

2014. IV. szám

Ádvent

KRISZTUS MINDENKIE

Az angyal így válaszolt neki: A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje árnyékoz be téged, ezért a születendőt is Szentnek nevezzék majd, Isten Fiának. Lukács 1,35

Az angyal e szavakat Szűz Máriához intézi, hogy örüljön a gyermeknek és eresszen szélnek minden félelmet és szomorúságot. De nem Mária az egyetlen, aki ezt az ígét magára veheti; nekünk is jussunk van hozzá. Ezért bár anyja csak Mária volt, királyi uralmának mi is polgárai vagyunk. Jaj volna, ha nem így volna! Mindenestül ideigvalók vagyunk s létünk arasznyi. Hiszen micsoda negyven esztendő, ötven esztendő, vagy akár száz esztendő? Csak annak jó, aki a Krisztus örök országának polgára. Az se volna csoda, ha mindig táncolna az örömeiben.

Az angyal prédikációja tehát arra való, hogy eszünkbe vétesse, egyben megenyhítse ezt a bűnnel s halállal-teli mulandó életet. Ezért hirdeti Krisztus országát, melyhez fogható nincs, mert örök és végtelen.

Karácsony

AZ IGE TESTTÉ LETT A szent este

Az angyal pedig ezt mondta nekik: Ne féljete, mert íme nagy örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz: üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. Lukács 2, 10-11.

Ezen a kis „nektek” szócskán ujjongnunk kellene. Mert nem holmi fatuskónak, vagy a köveknek mondja ezt az angyal, hanem az embereknek. Nem is csupán egy-kettőnek, hanem az egész népnek. Mit kezdjünk hát vele? Kétkeldejünk továbbra is az Isten kegyelmében? Mondogassuk, hogy Péter és Pál örülhet a Megtartónak, de nékem szegény bűnösnek e drága kincshez nincs jogom?! De ha nem a tied, akkor hát kié? Tán bizony a ludak,

récék és tehenek kedvéért jött a Krisztus? Nézz rá! Ha valami más teremtményen akart volna segíteni, akkor annak a képében jött volna el. Ő azonban ember Fia lett.

Kié legyen hát ez a gyermek, ha nem miénk, embereké?! Az angyalok nem szorulnak rá, az ördögöknek nem kell. Mi azonban rászorulunk, aminthogy értünk lett emberré. Úgy illik hát, hogy örömmel vegyük, ahogy az angyal mondja: „Született nektek a Megtartó.” Nem nagyszerű és dicső, hogy ilyen örömhírt hoz embernek angyal az égből? S ujjongó angyalok biztatnak, hogy mi is örvendezzünk s halálával vegyük e nagy kegyelmet?! Írjuk hát a „néktek” szócskát lángbetűkkel a szívünkbe s Megtartónk születését fogadjuk örömmel.

Vízkereszt

KRISZTUS DICSŐSÉGE

Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, őt hallgassátok! Máté 17,5.

Óvakodj attól, hogy csak úgy az ige nélkül kalandozva Krisztust Istentől elszakítsd. Mert nem azt parancsolta, hogy utazz a mennybe megbámulni, mit művel ott az Ő angyalaival, hanem a parancsa így szól: „Ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm: Őt hallgassátok.” Benne szállok le hozzátok, hogy láthassatok. Kik hozzám vágytok, a bűntől szabadulni s üdvözülni szeretnétek, Benne – de sehol másutt – mind elérhettek és megtalálhattok. Némuljon el tüstént minden ellenvetés s szólj így: Ezt az Isten mondta, ehhez tartom magam. Más beszédre nem hallgatom s Istent felől egyébre mégcsak kíváncsi sem vagyok. Mert Krisztusban „lakozik az Istenségnek egész teljessége.” Rajta kívül nincs Isten, hogy megtalálhatnám s hozzájuthatnék.

Aki tehát Krisztust hallja és látja, legyen bizonyos, hogy Istent hallja és látja.

Luther Márton:
Jer, örvendjünk keresztyének!

Reformáció és kultúra

Köszöntés, imádság – Bencze András

Énekeskönyvünkben 26 ének van Luther Márton dallamával és szövegével. Ezekből válogattam 12 éneket, amelyeknek felét a gyülekezet, másik felét az énekkar szólaltatja meg.

Szövegeikre különösen figyeljünk, ezekből megérthetjük lelki vívódásait.

Gyülekezet – Énekeskönyv: 402. (1-5)

Ha manapság egy kvíz-játékban feltennék a kérdést, hogy kinek a neve jut eszünkbe a reformációról, remélhetőleg először Luther Mártoné. Valószínű azt is tudnánk, hogy 1517. október 31-én Wittenbergben a vártemplom ajtajára kiszögezte a 95 tételét a bűcsúvitával kapcsolatban.

Mi jut az eszünkbe a kultúra szó hallatán? Színház, hangverseny, képzőművészeti kiállítás? Kulturált beszéd, viselkedés? Sok mindent szeretnénk kulturáltan végezni: kulturáltan utazni, kulturáltan szórakozni, stb. A kultúra szavunk a latin *colere* szóból ered, ami annyit jelent, mint: művel, gondolkodik valamiről, ellát, valamit gyakorol. Tehát cselekvés, alkotás.

A mai ember életében a keresztyén kultúra mit jelent?

Tud-e értékeket közvetíteni? Gyülekezetünkben működő énekkari, irodalmi és egyéb körök közösségépítő és kultúrateremtő erővel bírnak-e? Csak Krisztustól tanulhatjuk ezt a kultúrát. Az Ige Isten szava. Ezért, aki hallgatja Isten szavát, az úgy is tovább adhatja, ha környezetében a Krisztustól kapott szeretetet szép beszéddel fejezi ki. Luther szerint „a mi kedves Urunk szent ígéje által szól hozzánk, és mi imádságban és dicsőítő énekben felelünk neki. A teológia után a zenének adom az első helyet, ez Dávid és az összes próféták példáján könnyen belátható, akik minden mondanivalójukat versekben és énekekben fejezték ki.” A zene zengő igehirdetés. Ezért a kultúra összességéből a zenét és éneklést emelem ki a továbbiakban.

A reformáció nagy hatással volt a saját korára, kultúrájára, és hatással van mind a mai napig. Gondoljunk a könyvnyomtatás segítségével sokakhoz eljutó Bibliára, az anyanyelven történő misézésre. (Akkor Európában a művelt emberek latinul vitakoztak, és fejtették ki nézeteiket.) Luther koráljai zenész kortársaitól kezdve számos zeneszerzőt ihlettek meg. A XX. századi magyar szerzők feldolgozásai is bizonyítják, amelyek közül párat bemutatunk.

Énekkar – Énekeskönyv: 213. Ádám Jenő: Krisztus feltámadt (1)

Luther Márton 1483. november 10-én született Eislebenben. Ekkor IV. Sixtus reneszánsz pápa uralkodott. A népek mentek a maguk útján, pl: a franciák létrehozták a maguk „gallikánus” nemzeti egyházát. A nyugati keresztyén világ már ezt megelőzően súlyos megrázkódtatásokat szenvedett. Egyszerre két, három, sőt öt pápa is volt, akik kölcsönösen kiátkozták egymást. A konstanzi zsinat (1414-18) nehezen tudta helyreállítani az egységet. Husz János cseh reformátor megégetése kiobbantotta a majdnem húsz évig tartó huszita háborúkat. (1419-36)

A bányász apa jogászt szeretett volna a fiából nevelni, ezért már öt évesen beíratta a mansfeldi latin iskolába, ahol nyolc keserves évet töltött. Írni és latinul tanították. Sem német nyelvet, sem matematikát, sem történelmet vagy más természettudományt nem tanítottak. (Később ezt nagyon hiányolta, majd szorgalmazta, hogy tanítsák ezeket.) Magdeburgban, Eisenachban folytatott tanulmányokat. Egyetemet Erfurtban végzett, ahol a „művészeti fakultáson” grammatikát, retorikát, dialektikát, aritmetikát, geometriát, zenét és asztronómiát oktattak. Az egyház tanaihoz kötődtek, és az egyházat kellett szolgálniuk. Szorgalmas diák volt. Egész életén át a zene volt az a művészet, amely a legközelebb állt hozzá. Fiú korában sokat énekelt a gyermekkorában. Erfurtban megtanult lanton játszani. A lant az orgona után következett, közel száz évig zenekari hangszerként szerepelt, míg végül a vonós hangszerek kiszorították. Valószínű, hogy a vidám lantpengetés mellett már élt benne a bűntudat, hiszen – szó szerint – beléjük verték, hogy maga az élet szennyes. Lelkének megnyugvást keresve 1505-ben kolostorba vonult, Ágoston-rendi szerzetes lett. Két év múlva pappá szentelték. Luther maga mondta el, hogy az első miséjén reszketett a félelemtől, és nem bírt szabadulni a gondolattól: „Ki az, akivel beszélsz?” és „Ki vagyok én, aki most Istennel beszélek?” Sokkal komolyabban vette a rendi regulákat, mint szerzetes társai. „Második Paulus”-ként dicsérték, és ebben titkos értelem rejlett, hiszen éppen Pál lett számára a vezető, a nagy tekintély. Ő kivételként kapott egy teljes szövegű latin Bibliát, amelyet újra és újra olvasott, mígnem fejből tudta, és könnyen tudott idézni belőle.

Énekkar – Énekeskönyv: 231. Sulyok Imre: Ó, jöjj, te-remtő Szentlélek (1)

Felettesei hamarosan a szegényes kicsiny Wittenbergbe küldték, ahová gyalog ment erkölcsfilozófiát tanítani. (Élete során sokat gyalogolt, később lovon és kocsin közlekedett – hozzávetőleg 20000 km-t). A gyaloglásai során figyelte a „közemberek” beszédét, az anyanyelvüket, amelyet később a Biblia fordításakor tudott használni.

1510-11-ben a rend vitás ügyeinek intézésére Rómába kellett utaznia, útközben Ágoston-rendi kolostorokban szállva. Ha már ott volt, előírás szerint minden stációt teljesített. (Az új műkincsek, épületek nem tartoztak ide. Pedig ebben az időben még állt a Sixtus-kápolnában az állvány, amelyen Michelangelo festett, és a Vatikán magánlakosztályaiban Raffaello tevékenykedett – e termék „Stanzák” néven ismertek.) Az utolsó stáció az akkor épülő Szent Péter-templom volt, ahol megáldozhatott. Ekkor II. Gyula pápa sokkal inkább a hadjáratokkal, mint sem hitbéli problémákkal foglalkozott. Hasonlóan, a bíborosok és egyéb főrangú személyek a saját birtokviszonyaikkal voltak elfoglalva. Ennek ellenére akkor még egyértelműen a pápa mellett foglalt állást. Amikor Wittenbergbe hazatért, egyetemi előadásaiiban már merészen korholja a pápát, bár inkább a saját lelki üdvössége foglalkoztatja. Luthert két dolog izgatja: az egyik a teológus harca; a másik, amit maga előtt lát, a kora visszasságait, és javítani akar a helyzeten. Misszionáriusi lelkülete következetesen elvezette őt Pál apostolhoz. Az

egész Bibliából Pál apostolnak a rómaiakhoz írott levele ragadja meg figyelmét. „Ez az episztola az Újtestamentum igazi fő része és a legszínisztább evangéliuma”- írja.

Ahítat – Bencze András (*Róm. 5, 12. 18-21.*)

Gyülekezet – Énekeskönyv: 500. (1-4)

Luther kizárólagosságokban gondolkodik, ezért hirdeti így: „csak kegyelem által”, „csak hit által”, „csak Krisztus által” igazul meg az ember. Később ez lett a reformáció három döntő kijelentése. Luther hatásának titka az egyszerűség.

De van a Bibliának még egy része, amely szintén „fő rész” számára: a Zsoltárok könyve. A zsoltárokból nőtt ki egész dalszerző tevékenysége, és az éneklő reformáció hatalmasabb lett, mint a disputáló és hadakozó reformáció.

Gyülekezet – Énekeskönyv: 257. (1-3)

1517. október 31-én kiszögezte a bűcsúra vonatkozó 95 tézisét a wittenbergi vártemplom kapujára. A templomajtó az egyetemi hirdetőtábla szerepét töltötte be. A szöveget sokan lemásolták. Amint később mondta: „14 nap alatt bejárta egész Németországot, mivel az egész világ panaszkodott a bűcsúlevelek miatt.” Luthernak nem állt szándékában „csapást mérni az egyházra”. Az volt a célja, hogy akadémikus körben vitára szólítsa fel a teológusokat. Leginkább Luthert lepte meg, hogy a tudósok nem vitáztak, ellenben az egyszerű nép, a polgárok, értelmiségiek, művészek reagáltak rá, mivel írásának általános jellege és sokrétűsége garantálta a hatást. Téziseinek mennydörgésszerű visszhangja megrémítette, egyáltalán nem örült neki. „A dallam túlságosan magas kezdett lenni a hangomhoz képest”- állapította meg. Luther téziseit egy róla szóló jelentéssel Albrecht mainzi érsek Rómába küldte. A pápa korrekt módon úgy döntött, hogy az ügy megvizsgálására az Ágoston-rendi generális mint Luther előjárója az illetékes. Csakhogy Tetzel dominikánus szerzetes és ráadásul inkvizítor volt. Mihelyt szeme elé került Luther plakátja, tüstént kijelentette: „Az eretnek három héten belül tüzre vettetik”. A kiróbbanó vitát eleinte két rivális rend közti civakodásnak fogták fel.

Énekkar – Énekeskönyv: 214. *Sulyok Imre: Jézus Krisztus, Üdvözítőnk* (1)

Németország Európa legnagyobb országának számított virágzó városokkal, a kor legfejlettebb bányászatával, művészi fokon álló kézműves-iparágakkal. Mainzban találták fel a könyvnyomtatást. Nürnbergi mesterek órákat, mérőműszereket készítettek, ők alkották az első földgömböket és csillagászati térképeket. A városok nélkül a reformációs mozgalom rövid idő leforgása alatt zátonyra futott volna.

Miksa császár 1518-ban az augsburgi birodalmi gyűlésen Cajetan bíborossal a császár és a római kúria összefogását akarta demonstrálni. Birodalmi adó kivetésére készültek, mert keresztes hadjáratot akartak indítani a „kutya” török ellen. Más ügyek között került sor Luther kihallgatására is. Cajetan Lutherban csak egy jelentéktelen kolduló szerzetest látott. Nem az egyházi reform szükségességének felismerése, hanem más oka volt annak, hogy Luther megjelenhetett Augsburgban Cajetan bíboros előtt. A küszöbön álló csá-

szárválasztás kapcsán a szász választófejedelem szavazata hirtelen fontossá lett a pápai kúria számára. Az örökké lavírozó Miksa szintén számított Szászország szavazatára, ezért úgy találta, hogy a wittenbergi szerzetes még hasznára lehet. Többszöri vita után Cajetan szigorúan kérte: „Ismerd el tévedéseidet, vond vissza őket, ez és semmi más a pápa akarata.” Luther azt felelte, hogy elsőbbség illeti meg azt, amit a Biblia mond. Luther több oldalról bátorítást kapott. A viták nem vezettek eredményre, ezért Luther úgy döntött, elmegy Augsburgból. Luthert két téma foglalkoztatta: a bűcsú és a pápai tekintély. Új volt az is, hogy Luther a szentségekről szóló tant kétségbe vonta, és ezzel az egyház alapdogmáit támadta meg. E téren is a Biblia az egyedüli fundamentum és tekintély; ami nincs az Írásban, az emberek műve. A Bibliában csak egy szentséget talál, Isten Igéjét, és csak három szentségi „jelet”, a keresztséget, a bűnbánatot és az Úrvacsorát. Luther nyelvezetének ereje páratlan. Nem csupán szókincsének gazdagsága, hanem a hanglejtése, beszédének ritmusa volt az, ami lenyűgöző erővel hatott – jól érvényesült zenei tehetsége. A Luther-korabeli zenét – még a szerelmi dalokat és a katonadalokat is – a korálszerűség jellemzi, sok a nehéz fél- és egészhang.

Énekkar - Énekeskönyv: 131. *Gárdonyi Zoltán: Jöjj népek Megváltója* (1, 4) ,

1520-ban bíborosokból és szerzetesrendek generálisából bizottság alakult, akiknek a kiközösítő bullát kellett megalakítaniuk. A bulla 41 visszavonandó tézist sorolt fel. Luther nem ijedt meg, sőt a kiközösítő bullát nyilvánosan elégette. Világossá vált, Luther ügye nemzeti ügy lett. V. Károly császár sok év után Németországba látogatott. A császár és a pápai kúria viselkedését egyaránt a nemzetközi politika határozta meg Lutherral kapcsolatban. Császári parancsra Wormsba idézték Luthert, aki ekkor 38 esztendő volt. Négy hónapig folytak a tárgyalások. Luther itt is így nyilatkozott: „a lelkiismeretemhez és Isten Igéjéhez vagyok kötve. Ennél fogva nem tudok, és nem akarok visszavonni semmit”. A császár kurtán véget vetett a jelenetnek és elhagyta a termet. Még folytak ezután is tárgyalások, míg végül a császártól „kegyelmes elbocsátatást” nyert és otthon alatt elhagyhatta Wormsot. Frigyes választófejedelem megüzente Luthernak, hogy biztonságos helyre fogják őt vinni titokban, de még ő sem tudhatja hová. Wartburg várába került, mint fejedelmének fogja. Itt fordította le német nyelvre a Bibliát. Nyelvezete nem könyvnyelv, hanem élőbeszéd. A németek számára a Luther-Biblia volt a „könyv”, amely az elkövetkező 2-3 évszázadon át nyelvüket formálta. A Biblia az iskolázatlan embereket is hatókörébe vonta, mert mások felolvastak belőle. Wittenbergbe 1522-ben tért vissza, újra felvette a szerzetesek fekete csuháját, felment a szószekre és a híveinek akart szólni. Mint második reformátor, a fiatal Melanchton lépett Luther mellé. Elsősorban neki köszönhető, hogy az egyetem újra felvirágzott. A Wittenbergben tanult diákokból lettek az első reformátorok, még a birodalom határain túl is.

Melanchton mindinkább egyenrangú társa lett Luthernak. Ő írta az új tan első, alapvető összefoglalásait és a nagy horderejű „Augsburgi konfesszió”-t, az Ágostai hitvallást.

Gyülekezet – Énekeskönyv: 247. (1-3)

Itáliában 1525-ben a paviai csata győzteseként a császár került ki. Az esemény minden országra hatással volt, így a németországi nagy parasztháborúra, de még Törökországra is. Parasz- és népfelkelések az egész középkor folyamán előfordultak minden országban. A württembergi „szegény Konrád” felkelései mögött gazdasági és társadalmi bajok álltak. Magyarországon 1514-ben nagy parasztháború tört ki Dózsa György vezérlete alatt. Iszonyatos kimenetele egy ideig bénítóan hatott. A kép mindenütt ugyanaz, kezdeti nagy sikerek után kudarcok. Ilyen sors várt a német parasztfelkelésre is. Sok csapat a saját szakállára portyázott erre-arra, így aztán egyenként verték le. A falvakra és kisebb városokra kivetett adók hosszú időre állandósultak. Luther nem szerzett tudomást a számára távoli eseményekről; még a sváb- és frankföldi felkelésekről sem hallott többet, mint a parasztok hallatlan rémtetteiről szóló híreszteléseket. Élesen elítéli a képrombolást, a templomok felgyújtását. Az „Intés békére” című írásában a fejedelmeket és urakat figyelmeztette, hogy a harácsolásuk elég legyen, mert a nép „nem bírja, és nem akarja tovább tűrni, a kard a nyakatokon van!” A parasztságot viszont arra a bibliai mondásra emlékeztette, amely szerint „akik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniök”. Reformációjának diadalmas előnyomulása válságba került. Luthernak az volt a tragédiája, hogy nem maradhatott meg csak prédikátornak, hanem a népet ért igazságtalanságok miatt is tőle vártak véleményét.

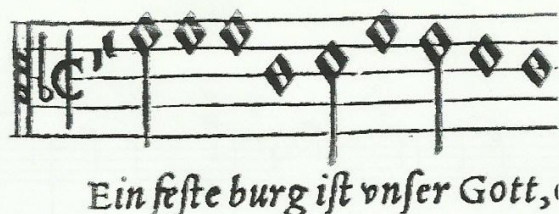
1525-ben kötött házasságot Katharina von Borával, aki apáca volt előtte. Hat gyermekük született. A saját családja és a körülötte élő családok használatára szánta a „*Kis káté*”-t, a lelkészek számára a „*Nagy káté*”-t. Az esti beszélgetések, amelyeket jó barátokkal az asztalánál folytatott, mint „*Asztali beszélgetések*” váltak híressé.

A töröktől való rettegés úgy ülte meg a kedélyeket, mint a közelgő végítélet hirdetése. A törökök 1526-ban lerohanták Magyarországot. A mohácsi csatában elesett II. Lajos, a fiatal Jagelló- király. Felesége, Habsburg Mária, aki testvére volt a császárnak, már korábban szimpatizált Luther tanai- val, de nem vált protestánssá. Luther négy vigasztaló zsol- tárt küldött neki férje halála kapcsán. De az ország sorsa végül 1541-ben Buda török általi elfoglalásával pecsétel- dött meg. Ekkor megnyílt az út Károly német-római császár öccsének, Ferdinándnak a magyar trón megszerzésére.

Énekkar – Énekeskönyv: 255. Gárdonyi Zoltán: Tarts meg Urunk (1)

Luther megkísérelte, hogy a szász választófejedelemség területén felépítsen egy új egyházat, a kultusz óvatos átalakításával, gyülekezeti istentiszteleti renddel és zenével. A benne lakozó muzsikusból berzenkedett az ellen, hogy az istentiszteletből kiszoruljon a zene. A zene korántsem egye- dül a dalt, vagy a gyülekezet énekét jelentette. Ismerte kora nagy mestereinek művészi szerzeményeit, hangszeres mű- veit. Luther nemcsak nagy fordító és erőteljes nyelvezetű vitairatok szerzője volt, hanem költő is. Átköltött latin him- nuszoikat, zoltárokat, liturgikus énekeket, és költött új, saját szövegeket. Szinte még erősebb, messzebbre sugárzó hatásuk volt, mint a Bibliájának. A zene szabad portéka. Már a legrégebbi egyházi dallamok is gyakran nagyon vilá-

gi, sőt pogány eredetűek voltak. Csak az idő ruházta fel őket szakrális méltósággal. Luther legjelentősebb és leghí- resebb dalában, az „Erős vár a mi Istenünk”-ben a történeti- zenei analízis olyan részeket tárt fel, amelyek gregorián visszaemlékezésekből származnak. Az a dallam, amelyet Luther alkotott, valami új volt. Az eredetileg sokkal kötetle- nebb, szabadabb ritmusú korál később jóval rövidebb, egyenlően elosztott taktusokra tagozódott, és azóta így éneklük.

Gyülekezet és énekkar – Énekeskönyv: 254. (1. vers- kórus, 2. vers- nők, 3. vers-férfiak. 4. vers-mindenki)

Luther kis kántorközpontot létesít Wittenbergben. Oda vonzza a jó muzsikusokat. A lipcsei kántor, Georg Rhaw ott hangjegynyomdát alapított és vállalta az énekeskönyvek kiadását. A címlapot Lukas Cranach műhelyében metszet- ték. Az első protestáns énekeskönyv 1524-ben látott napvi- látgot. Luther szándékai szigorúak voltak. A profán éneket teljesen ki akarta iktatni, de nem tette, mert elgondolkodott azon, hogy világi viszonylatban „oly sok finom poémát és oly sok szép carment találunk, az egyházban pedig olyan áporodott, hideg dolgokat”. Tagadhatatlan, hogy beledta tűzét a melódiákba és szövegekbe, bárhonnet származtak is azok. „Ne tartson meg az ördög minden szép nótát magá- nak”- mondta. Elvette őket az ördögtől. A „Mennyből jö- vők most hozzátok” kezdetű karácsonyi dal egy vándor énekestől származik.

Énekkar – Énekeskönyv: 150. J. S. Bach: Mennyből jövők (1) - orgona: Bányai Irén, cselló: Szente Imola

Szándékát elmondja: „a fiatalokért kell olvasni, énekelni, prédikálni, írni és költeni, és ahol e tekintetben üdvös és hasznos volna, minden haranggal kongatnék, minden orgo- nát búgatnék, és megcsendítenék mindent, ami csengeni és zengeni képes”.

Luther és a svájciak vitája jelenti a nagy fordulatot a refor- mációs mozgalomban. Zwingli majdnem annyi idős, mint Luther. Ő is paraszti környezetből származott, de aztán Kál- vinnal és genfi művével egészen új korosztály lép a fejlődés menetébe. Zürich polgármestere elrendelte, hogy ezentúl a tiszta evangéliumot kell prédikálni. A város elszakadt a püspöki fennhatóságtól és ezzel az egyház egész hierarchiá- jától. Zwingli sokkal radikálisabban és sokkal gyorsabban hajtja végre az átalakítást, mint Luther Wittenbergje. Torgauban, hercegeinek székvárosában élete utolsó éveiben épült az a vártemplom, amelyet mint legelső „protestáns” templomot ő avatta fel. Véleménye szerint egy templomnak egyszerű prédikációs csarnoknak kell lennie, ahol semmi sem vonja el a figyelmet az Igéről. 1546. február 18. hajnalán véget ért haláltusa

Eislebenben. A wittenbergi vártemplomban a szószék alá temették. A világra gyakorolt lutheri hatások története fontos része a következő évszázadok politikai történetének, szellemtörténetének, nyelvtörténetének.

Gyülekezet és énekkar – Énekeskönyv: 72. (*Mi Atyánk, ki vagy mennyekben*) (versszakonként váltakozva gyülekezet és énekkar – H. L. Hassler és J. S. Bach feldolgozása szerint.)

Felhasznált irodalom: Richard Friedenthal: Luther élete és kora

Székesfehérvár, 2014. november 16.

Imádkozzunk együtt Luther Mártonnal!

A LEGELSŐ AJÁNDÉK

Mindenható Istenem!

Te Fiadat adtad nekünk, s Vele együtt mindent megadtál, ez a Te legelső ajándékod tartson meg minket mindenkor. Bizony gyakran bukunk el és igen gyakran vétkezünk: gondolatban, szóban és cselekedetben, ez teszi tönkre örömlenket, amit pedig miattad joggal kellene éreznünk... Ezért – noha mi minden nap jócskán vétkezünk, lusták és hálátlanok vagyunk – Téged kérünk, mégis maradj velünk. Te maradj Istenünk, légy barátságos és hosszútűrő, hogy a Szentlélek békéjében és örömében megtartassunk.

„Szolgálatomban Jézus Krisztust követem, ahogyan Ő róla a Szentírás és Hitvallásaink bizonyosságot tesznek”

Az egyházi tisztségviselők esküjéből választott idézet egy a 2007. év 4. számában elindított sorozatnak a főcíme, mottója. A sorozat célja, hogy bemutassuk az egyházközség presbitériumának, vezetőségének egy-egy tagját, vagy az aktív munkatársak közül egy-egy személyt, hogy a gyülekezet jobban megismerje őket.

A bemutatás nem fontossági sorrendben történik, célunk, hogy idővel minden tisztségviselő bemutatásra kerüljön. Most következzen Szalainé Cseh Katalin pópresbiter bemutatkozója:

1962. június 18-án születtem Budapesten. Szüleim Székesfehérváron éltek, így általános és középiskolámat itt végeztem. Érettségi után a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolán folytattam tanulmányaimat. 1983 óta dolgozom, jelenleg az úrhidai Géza Fejedelem Általános Iskolában tanítok.

Férjem, Szalai Imre, a Magyar Telekomnál dolgozik. Három lányom közül a legidősebb, Eszter, közgazdasági végzettségű és Budapesten egy multinacionális cég alkalmazottja. Zsófia, a Corvinus Egyetemen végzett kertészmérnök, aki szakon fejezte be tanulmányait. Kata, a legkisebb jelenleg a Budapesti Műszaki Egyetem vegyészmérnöki szakának végzős hallgatója.

Édesanyám evangélikus, édesapám pedig katolikus nevelést kapott, bennünket is katolikusnak kereszteltek. Két lány testvéremmel együtt elsősorlódásunk és béralkalmazásunk volt. Édesanyám halálakor, 1992. februárjában jöttem az evangélikus templomba, ekkor találkoztam Andrásval. Vigasztaló szavai sokat jelentettek számomra. Innentől fogva vettem részt az istentiszteleteken és jártam a gyülekezetbe. 1998-ban az evangélikus egyháznál konfirmáltam. András felkérésére, a gyerekek számára hitoktatást tartok, azóta két csoportom konfirmált.

A hittan tanítása mellett, az éneklés iránti szeretetemből fakadóan a gyülekezet énekkarának a a szolgálatába álltam.

Az idei évben választottak pópresbitteré, mely szolgálatot megtiszteltetésként élelem meg, és kellő aktivitással veszek részt a presbiteri üléseken.

Szalainé Cseh Katalin

Kárász Izabella: Megérkezett

Advent után, mikor a Csenednek vége lesz,
Az égi fény jelzi: megérkezett,
Piros szívek arany húrján majd felkacag
A Hozsánna, Dicséret és Hódolat.
Az én szívem' is megérinti az öröm,
És hirdetem mindenkinek, hogy íme, jön!
Advent után, mikor a Csenednek vége lesz,
S az égi fény jelzi: megérkezett!
Ó, szent, nagy Éj, te békességnek éjjele,
A Boldogság és Üdvösség szent fényjele,
Mikor vizály, békétlenség kudarcba fúl
És hatalmas máglyafényként a hit kigyúl!
S a szeretet úr lesz a nagy világ felett,
S jóakarát simítja meg a szíveket,
Advent után, mikor a Csenednek vége lesz,
S az égi fény jelzi: megérkezett!
Advent alatt ti földön élő emberek
Kongassátok az elhallgatott szíveket,
Legyen csengés-bongás a föld terén át,
Úgy várjátok az örök Isten szent Fiát!
Mert jön, mert jön, mert nemsokára itt leszén,
Az ég fénylő csillagképében megjelen,
Advent után, mikor a Csenednek vége lesz,
S az égi fény jelzi: megérkezett!
Karácsony jön, hatalmas és titokzatos,
Kigyulladnak szívek, tüzek és csillagok,
Megtalálják Jézus Krisztust az emberek
S a békesség zászlója leng a föld felett,
Béke, öröm, szeretet és jóakarát
Játsszák el a karácsonyi himnuszokat,
S velük zengi a boldog föld az éneket:
Urunk, Szabadítónk, megérkezett!

Cserkész - hívogató

Nutella háztartási keksszel, paprikás krumpli csajkából kanálgeppel, földbe ástott budi, sátorállítás, tábortűz, hálósákból csillagnézés, közös imádság, óriási poénok, testvériség...

Ötödik éve vagyok cserkész. A Ciszterci Gimnáziumban ragadott magával ennek a katolikus ifjúsági mozgalomnak a szellemisége és hangulata. Az öt évbe belefért számtalan tábor és kirándulás, kézműves foglalkozás, karácsonyi ünnepség, őrsvezetőképzés, imádság és beszélgetés, zarándoklat és a mindent átfogó érzés, hogy tartozom valahová, ahol elfogadnak, szeretnek, nagyra értékelnek.

Mindent megtanítottak nekünk: a cserkész mozgalom történetét, a cserkész lelkiület jellemzőit, táborok- találkozó szervezését, önismeretet, a másokkal való bánásmódot, vezetés elméletet.

Pszichológiai alapokat is kaptunk és gyakorlati tudást is a sátorállítás, csapadék elvezetés, tűzvédelem, hallgatózó vaddisznók hipnotikus álomba igézése területén. Tudok már főzni, takarítani, 2 liter vízben tetőtől- talpig megfürödni, nehéz hátizsákkal kitartóan túrázni, pár óra alatt egész estét betöltő tábortűzi műsort varázsolni.

Jancsó Marina vagyok, középiskolás, megbízott cserkész őrsvezető. Jelenleg az egyetlen evangélikus cserkész Székesfehérváron. Fenti élményeim, képzettségem és lelkesedésem indíttatására, Bencze András Lelkész Úr támogatásával szeretnék megalakítani egy evangélikus cserkész őrst a gyülekezeti házban.

A cserkészsé érés folyamatát 9-10 éves korban a legjobb elkezdni, de más korosztályt is szívesen befogadnánk. Az őrsi órákat ebben a tanévben csapatépítő játékok, kézműves foglalkozások, természetjárás töltene ki, megfelelő létszám esetén (min. 6 fő) pedig jövő évtől indulhatna a hetente történő alapképzés, a cserkészsé avatás és a nagyobb cserkész egységek programjaiban való részvétel. Közösen élhetnék meg a gyerekek és fiatalok a családok életéből gyakran hiányzó testvéri szeretetet, melynek alapja a cserkészek hármas fogadalma : kötelességvállalás Isten, a haza és embertársaink felé.

Kérem szépen, hogy aki szeretne az evangélikus cserkész őrstbe jelentkezni, az a következő elérhetőségen jelezze szándékát:

j.marina@indamail.hu

Jancsó Marina

Nagykövetségtől - Nagykövetségig

Ez a cím a *Sampo Székesfehérvári Finnbarátok Körének* ezt az évét foglalja magában. Az alapítás gondolatától, az országos társaságba való felvételig. Az elmúlt év végén jártam először a Finn Nagykövetségen, ez év februárjában már meghívóval mentem, és vettem részt a Kalevala ünnepen. Az első alkalom volt, ami meghatározta és eldöntötte a jövőt. Akkor született meg a gondolat, hogy Székesfehérváron fel kell ébreszteni az alvó Finn Baráti Kört.

Gyülekezetünknek aktív, eleven kapcsolata van Kemi város gyülekezetével. Rendszeresnek mondható egymás látogatása, több szálon futnak kapcsolatok, jó az együttműködés. Tapítható az egymás iránti érdeklődés, figyelem. Nagyon jó ilyen kapcsolatban lenni egy 2000 km-re lévő városban élő gyülekezettel.

Az itt felsorolt tények inspiráltak bennünket arra, hogy tágítsuk a kört, legyen a kapcsolat városi. Hiszen Székesfehérvár 1957 óta testvérvárosi kapcsolatban van Kemi várossal. Az együttműködés a hosszú évek alatt kicsit megkopott, elhalványult, de teljesen sohasem szűnt meg. Erre bizonyíték, hogy Székesfehérvárnak három tiszteletbeli polgára van Kemiben. A polgármesteri hivatal részéről is nagy aktivitásnak vagyunk tanúi.

Mit hozott ez az év? Tavasszal, április 1-jén megalakult a *SAMPO Székesfehérvári Finnbarátok Köre*. Tíz fő volt az alapító tag, ami mára majdnem a duplájára nőtt.

A tényleges munkát rögtön elkezdtük. Fogadtuk a Székesfehérvárra érkező Pekka Tiitinent feleségével. Nagy örömeinkre szolgált, hogy részt vettek a vasárnapi Istentiszteleten. Ebédelni hozzánk jöttek. Kora ősszel járt egy kis csoport Tornióból. Őket Raitsits Tivadar finn tanár kalauzolta a városban.

Októberben Heikki Koivisto és felesége személyesen üdvözölte a baráti kört, ajándékokkal kedveskedtek. Nagyon kellemes estét töltöttünk együtt.

Június hónapban egy országos rendezvényen vettünk részt. Székesfehérvárról öten gazdagítottuk a vendégek sorát Szentendrén, a Juhannus ünnepen. Maradandó emlékeket hoztunk haza.

Tesszük a dolgunkat, van sok elképzelésünk, szeretnénk a jövőben mennél több színvonalas programot megvalósítani, a meglévő kapcsolatokat mélyíteni, újakat létrehozni.

Meghívásunkra, nov. 17-én dr. Szíj Enikő, az Országos Magyar-Finn Társaság Elnöke tartott nagyon színvonalas előadást a Vörösmarty Könyvtárban. Az előadás címe: *Finn kapcsolatok évszázadai*. Kiváló lehetőség volt megtudni, hogyan is jött létre a két ország közötti kapcsolat, melyek a közös pontok, mik azok amik összekötnek bennünket.

A héten levelet kaptam a Finn Nagykövetségről, amelyben személyesen hívnak a december 6-án megtartásra kerülő, Finnország függetlenség napjának ünnepére. Nagy megtiszteltetés számomra, örömet fokozza, hogy a fogadás utáni választmányi gyűlésen kerül sor a *SAMPO Székesfehérvári Finnbarátok Körének* felvételére az Országos Magyar-Finn Társaságba.

A kör teljesen nyitott, felekezeti hovatartozástól független, de összefüvetelt az evangélikus gyülekezeti házban tartja. Várja az új tagokat, hogy rajtuk keresztül is mennél többen vigyék gyülekezetünk jó hírét.

Prépost Károlyné, Judit

„Mire a falevelek lehullanak, győztes katonáim itthon lesznek!”

(Ezzel a mondattal küldte háborúba katonáit Vilmos német császár 1914 nyarán.)

Most ez a mondatot a *Molnár Gyula Irodalmi Emlékkör összejeveteléről* – melyet az I. világháború kitörésének 100. évfordulójára való emlékezésnek szenteltünk - szóló írás címűül választottuk.

A *Molnár Gyula Irodalmi Emlékkör*-ről a kiscsoportok bemutatása sorozatban a közelmúltban már írtunk. Most azért írunk ismét, mert az előző beszámoló óta volt egy jól sikerült, érdeklődésre méltó találkozásunk.

Ez az összejevetel a megalakulásunktól (2009.03.19.) számítva a 38. alkalom volt. Ebből látszik, hogy életképes, további folytatásra is alkalmas kiscsoportról van szó. Az utolsó alkalom jelentősége, visszhangja átlépte a gyülekezeti kereteket. Az újságban megjelenő meghívó, a jól működő előszavas kedvcsinálás megtette a hatását.

A kör összejevetelein rendszeresen résztvevő tagjain kívül üdvözölhettünk református házaspárt, az „elmaradt hittanórák”-ra is járó katolikus testvért, aki ígéretet tett, hogy a következő alkalmakra is jönni fog. Megtisztelte irodalmi körünket Kovács Béla Sándor önkormányzati képviselő is, akinek körzetében van a gyülekezeti házunk. Biztató tanulság, hogy a jól sikerült tartalommal megtöltött program és a kellő figyelemfelkeltés alkalmas a kiscsoportok bővítésére.

Most álljon itt a már jelzett utolsó alkalom leírása. Az idei évben van az I. világháború kitörésének 100. évfordulója. Vilmos császár elhíresült mondásából is látszik, hogy a háború első szakaszát még naiv lelkesedés, gyors győzelmi

remények jellemezték. Az egymást követő versek témája és hangulata is követte ezt a háború négy éve során végbemelő változást. Legjobb példa erre Gyóni Géza hozzáállásának megváltozása. A *Petőfi lelke* című versében még lelkesítő hangon ír, hisz minden veresszak a „*Hurra, testvér, csak most szorítsd még,*” felszólítással kezdődik. Később írt verseiben már a nyílt tiltakozásig jut. (*Cézár, én nem megyek; Csak egy éjszakára*) A mintegy 26-30 neves nagy költőnk (Ady, Babits, Tóth Árpád stb.) témába illő versei adták az alkalom tartalmi gerincét.

Az estet az akkori pápa XV. Benedek imájával kezdtük. A történelmi háttér ismertetését Mészáros Magdolna történelem szakos tanár végezte. Az egyébként csak hallgatóként érkezett önkormányzat képviselőnk értékes hozzászólásával egészítette ki a történelmi háttérrel elhangzottakat. Aktívan bekapcsolódva az est lefolytatásába, két verset személyesen olvasott fel, hozzáértő magyarázatokkal kiegészítve.

Azon kívül, hogy mi állandó tagok mindig jól érezzük magunkat, tartalmas estét töltünk el együtt. Örülünk a bővülő körnek, mert a külsős résztvevők gyülekezetünk jó hírét viszik akár a városi önkormányzat fele, és más felekezetek is többet hallanak rólunk.

Prépost Károly

az irodalmi kör egyik amatőr, de lelkes tagja

Gyülekezetünk közösségeiről

(A gyülekezetünkben működő csoportok, klubok, körök bemutatása)

Gyülekezeti életünket a kis csoportok, közösségek működése, élete teszi színesebbé. A több mint 15 csoport lehetőséget nyújt, hogy bárki érdeklődési körének megfelelő helyet találjon magának. A 2013. év IV. számában elindított sorozatban bemutatunk egy-egy közösséget, hogy ezzel is segítséget nyújtsunk az érdeklődők választásához.

A közlés nem fontossági sorrendben történik. A most következő írásban „Az IFJÚSÁG kis közössége” bemutatására kerül sor.

Az IFJÚSÁG kis közössége

Gyülekezetünkben mindenki megtalálja saját korosztályának és érdeklődési körének megfelelően azt a kis csoportot, közösséget, ahol jól érzi magát és kellemes perceket tölthet el.

Mi fiatalok péntekenként délután találkozunk az IFJÚSÁGI körben. Négy órakor kezdődik a „KIS IFT”, elsősorban a középfokú oktatási intézményben tanulóknak, majd 18 órától csatlakoznak hozzánk a „NAGY IFT”-sek, akik már felsőoktatási intézményekben folytatják tanulmányaikat.

Én két éve a konfirmációm után csatlakoztam az ifjúsági közösséghez és nagyon jól érzem magam.

A péntek délutánt közös zenéléssel kezdjük, András bácsi,

Imola és Bálint gitáron kíséri az énekeket.

Ezt követően az Útmutató napi igéinek az értelmezése következik, megosztjuk egymással gondolatainkat. Szeptembertől a Keress! című Evangélikus Hittankönyvben található témákról is beszélgetünk teljesen őszintén és nyíltan. Időnként egy-egy filmet is megnézünk közösen.

A közösségi alkalom végén meggyújtunk 4 gyertyát, hálát adunk Istennek a csoportunkért, és áldást kérünk további alkalmainkra.

A péntek délutánokat mindig nagy izgalommal várom, igyekszem minél több alkalommal részt venni az IFIS együttléteken. Kis csoportunkhoz a fiatalok bátran csatlakozhatnak, szeretettel fogadjuk az új tagokat.

Osztotics Anett

EVANGÉLIKUS
EGYHÁZKÖZSÉG
SZÉKESFEHÉRVÁR

8000 Székesfehérvár
Szekfü Gy. u. 1.

Tel.: (22) 506-677

Fax: (22) 506-678

Mobil: (06) 20 824 3300

E-mail: szfvar@lutheran.hu

Honlap:

<http://szekesfehervar.lutheran.hu>

Bencze András lelkész

Mobil: (06) 20 824 3301

E-mail:

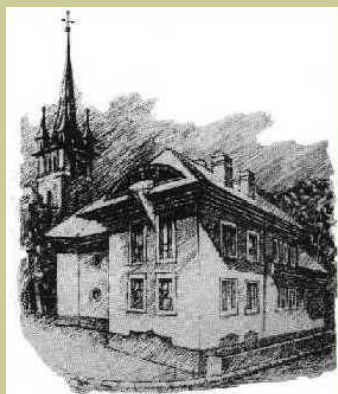
bencze.andras@lutheran.hu

Facebook oldal:

<https://www.facebook.com/SzekesfehervariEvangelikusEgyhazkozseg>

SzekesfehervariEvangelikus

Egyhazkozseg

Szeretettel kérjük, támogassa adója 1 %-ával egyházunkat és alapítványunkat!

Magyarországi Evangélikus Egyház Technikai száma: 0035

„Egymásért Élni” Alapítvány adószáma: 18480067-1-07

Alapítványunk bankszámlaszáma: 10200232-29375211

Egyházunk bankszámlaszáma: 11736116-20082422

ALKALMAK A GYÜLEKEZETBEN

Székesfehérvár

December 14.	vasárnap	10,30 h	Karácsonyi vásár megnyitása az istentisztelet keretében
December 14.	vasárnap	17,30 h	Egyházzenei áhítat: Kővári Péter orgona és MusiColore kórus Ughy Tünde vezetésével
December 21.	vasárnap	18 h	Soundshine Gospelkórus zenés áhítata
December 22.	hétfő	17 h	Egyházzenei áhítat: Kuti Donát orgonál
December 23.	kedd	9 h	Angyaljárás
December 24.	Szenteste	16 h	Karácsonyi áhítat
December 25.	Karácsony ünnepe	10,30 h	Istentisztelet
December 26.	Karácsony 2. napja	10,30 h	Istentisztelet, István vértanú ünnepe
December 31.	Szilveszter	18 h	Évbúcsúztató áhítat a gyülekezeti teremben
Január 1.	Újév	10,30 h	Istentisztelet, Jézus névadásának ünnepe
Január 6. kedd	Vízkereszt ünnepe,	10,30 és 18 h	Istentisztelet a gyülekezeti teremben
Január 11.	vasárnap	16 h	Családos nap a teremtsvédelemről dr. Kodácsi Tamás református teológus-lelkész és dr. Kodácsi Simon Eszter evangélikus teológus alkalmá
Január 18-25.	vasárnap-vasárnap	Minden nap 18 h	Egyetemes Imahét
Február 1.	vasárnap	9 h	Családi istentisztelet
Február 22.	vasárnap	16 h	Szeretetvendégség a Missziói kör szolgálatával

A gyülekezet csoportjainak alkalmaira is szeretettel hívjuk az érdeklődőket – ezeknek a közösségeknek rendszeres alkalmait előző hírlevelünkben tettük közzé.

Fehérvárcsurgó

December 21.	szombat	17 h	Községi gyertyagyújtás
December 24.	Szenteste	18 h	Karácsonyi áhítat
December 25.	Karácsony ünnepe	9 h	Istentisztelet, úrvacsora

Istentiszteletek a szórványgyülekezetekben

Sárospatak

December 25.	Karácsony	15 h	Úrvacsorai istentisztelet
Január 11.	vasárnap	15 h	Istentisztelet
Január 25.	vasárnap	15 h	Úrvacsorai istentisztelet
Február 8.	vasárnap	15 h	Istentisztelet

Gárdonyi (Bóné Kálmán u. Református Imaház)

December 26.	Karácsony 2. napja	9 h	Úrvacsorai istentisztelet
Január 11.	vasárnap	9 h	Istentisztelet
Január 25.	vasárnap	9 h	Úrvacsorai istentisztelet
Február 8.	vasárnap	9 h	Istentisztelet
Február 22.	vasárnap	9 h	Úrvacsorai istentisztelet